

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Gunilla Davidsson Lundh
010 - 224 10 10 (vxl)
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Beslut om utökning av naturreservatet Fästan i Kristianstad kommun

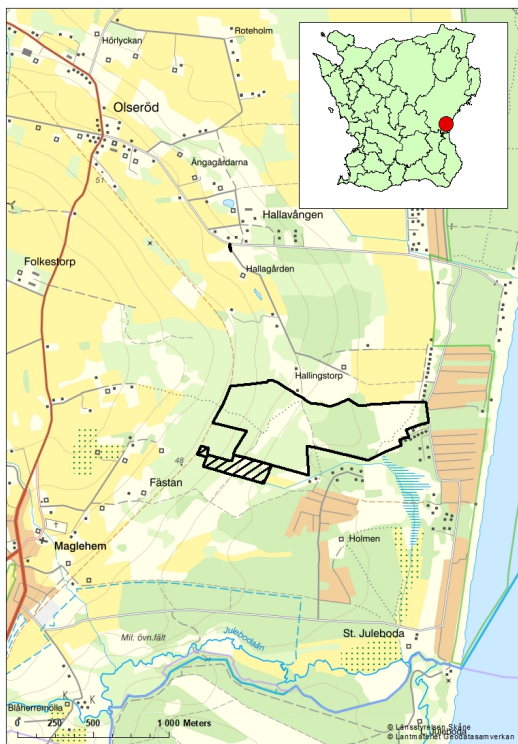
Länsstyrelsens förslag till beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att utvidga naturreservatet Fästan med del av fastigheterna Maglehem 53:2, 6:7 och 4:6 i Kristianstad kommun till att omfatta det område som utmärkts med svartstreckat raster på bifogad kartbilaga 1.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För den tillkommande delen ska beslut om bildande av naturreservatet Fästan i Kristianstad kommun meddelat den 17 oktober 2017 med dnr 511-36195-2016, 1290-262, gälla med samma syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Med stöd av 3§ Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, Bilaga 3, för den tillkommande delen.

Naturreseptatet Fästan är markerat med svart heldragen linje. Strekat område utgör själva utvidgningen.

Uppgifter om naturreseptatet

Namn	Fästan
Kommun	Kristianstad
Natura 2000	-
DOS-ID	1127328
Gränser	Området begränsas av mitten av svart punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Fastigheter	del av Maglehem 53:2, 4:6 och 6:7
Markägarkategori	Enskild
Läge	ca 1,5 km nordöst om Maglehems by
Kartblad	Ekonomiska kartor: 2D6j
Koordinat centralpunkt	x: 448180 y: 6181638 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	Skånes sediment och horstområde
Inskrivna nyttjanderätter och gemensamhetsanläggningar	Maglehem S:10 (väg, akt 11-MAG-70)
Areal	54,6 hektar varav utvidgningen utgör 5,1 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets ädellövskog och betesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas. Karaktären av mosaikartade betesmarker med varierad öppenhet ska bibehållas och i förekommande fall restaureras.

Syftet uppnås genom att:

- fortsatt och utökad beteshävd med nötkreatur i första hand,
- bevara och utveckla bryn och buskage på de öppna markerna,
- restaurering av ohävdade betesmarker,
- återskapa sandblottor,
- eventuell naturvårdsbränning på gräsmark i restaureringssyfte,
- skogen sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att på sikt skapa naturskogar med en naturlig intern dynamik med kontinuerligt stort innehåll av gamla träd och död ved,
- lövskogen betas där så är lämpligt,
- tall- och granskog avverkas och omförs till betesmark,
- bevara områdets hydrologi,
- nödvändiga åtgärder vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter som är knutna till livsmiljöer som ingår i EU:s habitatdirektiv,
- angöringsplatser med information om naturreservatet samt stängselövergångar anordnas.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avverka levande eller döda träd och buskar eller bortföra ved,
2. vidta åtgärd som förändrar områdets topografi eller landskapets allmänna karaktär, ytförhållanden eller hydrologi såsom att bedriva täkt, gräva, spränga, borra, schakta, dika, tippa, plöja, markbearbeta, fylla ut eller dika,
3. uppföra byggnad, eller annan anläggning, såsom exempelvis mast, torn eller vindkraftverk,
4. anlägga väg eller dra fram mark- eller luftledningar,

5. använda kemiska bekämpningsmedel, stödutfodra eller tillföra växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel,
6. avmaska betesdjur på betesmarker eller släppa avmaskade betesdjur på bete tidigare än 14 dagar efter avmaskning samt att använda långtidsverkande preparat,
7. hålla djur på bete under tiden 1 december – 31 mars,
8. hålla får på bete,
9. så eller plantera växter eller att sätta ut djur,
10. utfodra vilt eller anlägga vilthägn.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. naturvårdsåtgärder för att utveckla träd- och buskskiktet i skogen såsom luckhuggning, ringbarkning, skapande av högstubbar, röjning och avverkning av gran i enlighet med kartbilaga 2,
3. skötsel och restaurering av betesmark innefattande betesdrift, betesputsning, uppsättande och underhåll av stängsel, naturvårdsbränning, skapande och underhåll av sandblottor samt röjning och avverkning av träd och buskar i enlighet med kartbilaga 2,
4. skötsel av gräsmark innefattande naturvårdsbränning, slåtter, skapande och underhåll av sandblottor samt röjning och avverkning av träd och buskar i enlighet med kartbilaga 2,
5. plantering eller sådd av inhemska arter som är knutna till biotoperna i området,
6. omföring av tall- och granhyggen till betesmark i enlighet med kartbilaga 2,
7. anläggande av våtmark för hotade groddjur i enlighet med kartbilaga 2,
8. bekämpning av för området främmande, invasiva arter,
9. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet i enlighet med kartbilaga 2,
10. miljöövervakning och inventeringar av djur-, svamp- och växtlivet samt uppföljning av områdets bevarandemål och skötsel.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bortföra ved eller skada träd, buskar och död ved,
2. uppföra någon form av anläggning eller ställa upp för naturreservatet främmande föremål,
3. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten eller stenmurar och andra kulturlämningar,
4. medföra okopplad hund under perioden 1 mars – 30 november,
5. Samla in mossor, lavar eller vedlevande svampar med undantag av enstaka beläggsexemplar

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd:

6. fänga insekter, spindlar, snäckor eller andra ryggradslösa djur annat än genom håvning, handplockning eller annan selektiv metod med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande nationell databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för naturreservatets tillsyn, vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-10,
- driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda brukningsvägar. Exempel på driftåtgärder som ovan åsyftas är: lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slåtter av väglänter eller rensning av vägtrummor. Vid utförande av större åtgärder som inte är driftåtgärder ska samråd ske med Länsstyrelsen inför arbetet. Vid akuta åtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts,
- underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken, drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande kommunen, el-, energi- eller teledistributör. Inför utförande av arbete ska samråd ske med Länsstyrelsen. Vid akuta

- underhållsåtgärder kan samråd ske sedan arbetet inletts, dock senast inom tre arbetsdagar,
- utnyttjande av vid beslutet gällande servitut, se bilaga 3. Inför utnyttjande av servitutet ska skriftligt samråd ske med reservatsförvaltaren,
 - anläggning av mindre våtmarker för hotade groddjur efter skriftligt samråd med reservatsförvaltaren och i enlighet med kartbilaga 2.

Från reservatsföreskrifterna gäller följande undantag;

A1 och A2 vad gäller bortförsel av ved samt upplag i samband med avverkning av tall- och granbestånd enligt kartbilaga 2. Undantaget gäller fram till och med utgången av år 2017.

A1 beträffande avverkning och bortförsel av igenväxningsvegetation på betesmarker samt vid röjning av siktgator för jakt efter förvaltarens skriftliga godkännande.

A3 och C2 gäller ej för mobila jakttorn.

A5 undantag gäller för övergångsutfodring av betesdjur i maximalt två veckor vid betessläpp och installning.

A6 gäller ej vid behandling av parasitangrepp som konstateras under pågående betessäsong om korttidsverkande preparat används.

A8 gäller ej hållande av får i restaureringssyfte under enstaka betessäsonger efter samråd med reservatsförvaltaren.

A10 undantag gäller för åtling, t ex med foderautomat.

C4 gäller ej i samband med jakt.

Föreskrifterna gäller ej tjänstemän från Länsstyrelsen i samband med tillsyns- och förvaltningsuppdrag.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill upplysa om att föreskrifter, fattade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken, gäller även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- fridlysningsbestämmelserna som säger att alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (13–18 §§),

- 11 kap 9a § miljöbalken med krav på anmälan till Länsstyrelsen vid åtgärder i vatten. Detta kan t.ex. vara grävning, fyllning eller dämning eller utförande av anläggningar i ett vattenområde som t.ex. bryggor och trummor,
- 2 kap, lag (1988:950) om kulturminnen m med bestämmelser om skydd för fasta fornlämningar,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allmansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna och som kan medföra en väsentlig skada på naturmiljön, såsom markslitage eller påverkan på djurlivet vid t ex större tävlingar, friluftsarrangemang mm. ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Beskrivning av utvidgningen

Vad gäller naturreservatets geovetenskapliga och kulturhistoriska bevarandevärden, markanvändning, friluftsliv och till viss del även de biologiska värdena gäller samma beskrivningar som finns redovisat i beslut om bildande av naturreservatet Fästan 17 oktober 2017.

Nedan redovisas en komplettering av de biologiska bevarandevärdena för den utökade delen.

Området ligger söder om det ursprungliga naturreservatet och utgörs av naturbetesmark, vilken är under igenväxning, samt översilad skog på sluttningen i västra delen. Skogen utgörs av förhållandevis ung lövskog med ett rikt fålskikt som delvis är påverkat av framträngande kalkrikt vatten och som domineras av klibbal

med betydande inslag av björk, bok och hassel. Även om skogen inte är gammal hyser området höga naturvärden vilket till stor del beror på de hydrologiska förhållandena.

Betesmarkerna är tillsammans med de intilliggande betesmarkerna i det ursprungliga naturreservatet ett område som hyser höga värden vad gäller artgruppen dagfjärilar. Variationen i träd- och buskskiktet samt de välutvecklade buskridåerna längs stenmurarna och brynen skapar ett gynnsamt mikroklimat och bra födosöksmiljöer för bl a insekter och fåglar. Betesmarkerna utgörs av frisk och fuktig mark som är igenväxta med slån-, nypon- och björnbärsbuskage. Vegetationen utgörs av ett hävdgynnat fältskikt med arter som rödklint, slankstarr, flockarun (NT), skavfräken, humleblomster och gullviva.

Områdets mosaikartade karaktär med de buskrika hävdade naturbetesmarkerna samt de skogliga miljöerna med påverkan av rörligt grundvatten på sluttningen skapar förutsättningar för en rik biologisk mångfald i området.

Skälen för beslutet

Det utvidgade området hyser höga naturvårdskvaliteter som kommer att förstärka de värden som finns i det ursprungliga naturreservatet Fästan. Området runt Maglehem har av entomologer pekats ut som ett särskilt viktigt område för fjärilar, totalt har 26 rödlistade fjärilsarter noterats. Utvidgningen innebär att träd- och buskrika naturbetesmarker, som har stor betydelse för dagfjärilsfaunan, skyddas och restaureras. Utvidgningen innebär även att ett mindre område med värdefull skog på sluttningen, som pekats ut som högsta naturvärdesklass (klass 1) i samband med en skoglig inventering 2019, skyddas.

För att områdets biologiska värden långsiktigt ska bevaras och utvecklas är det viktigt med fortsatt hävd på betesmarkerna och att de restaureras på rätt sätt så att inte det gynnsamma mikroklimatet i området försämras, och att skogen på sluttningen sköts med naturvårdande skötselåtgärder.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att långsiktigt bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter. Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt odlingslandskap" och "Ett rikt växt- och djurliv". Inom arbetet med grön infrastruktur (GI) bedöms området ligga inom värdetrakt för gräsmarker och ädellövskog. Skyddet kommer att bidra till att utveckla en fungerande grön infrastruktur i landskapet.

Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 4§ Förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.¹ Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
	Virke och fibrer	Negativ
	Bioenergi från skog	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar.	Positiv
	Kolbindning utförd av växter	Positiv
	Upprätthållande av markens struktur	Positiv

¹ Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper
<http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/process-naturreservat/beslut/beslut-om-bildande-naturreservat.pdf>

Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
	Resurs för forskning	Positiv
	Estetiska värden t.ex. fritidsboende vid naturskön miljö, rekreativaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
	Kulturarv t.ex. användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv

Ärendets handläggning

Arbetet med det ursprungliga naturreservatet Fästan aktualiserades januari 2012 efter att länsstyrelsen fått kännedom om att fastigheterna inom det området var till salu. I samband med detta kontaktades Länsstyrelsen inför att skötselåtgärder skulle utföras på betesmarker med höga naturvärden på fastigheten Maglehem 53:2 och en diskussion om områdesskydd påbörjades. Eftersom Länsstyrelsen sedan tidigare fått påtryckningar om att området runt Fästan borde skyddas som naturreservat, både från Skogsstyrelsen och olika artexperter (framförallt entomologer), bedömde Länsstyrelsen det som prioriterat att gå vidare med att skydda området som naturreservat. Ett förslag på avgränsning togs fram som innefattade ett större område vilket innebar att även andra fastighetsägare kontaktades för Maglehem 6:7, 4:6, 6:10, 4:17 och 49:12. Samtliga fastighetsägare gick med på att gå vidare med förslag på reservatsbildning och ett förslag på föreskrifter togs fram och skickades till fastighetsägarna under april 2012. Länsstyrelsen fick dock göra kraftiga omprioriteringar det året eftersom Naturvårdsverket tidigt meddelade att de saknade markåtkomstmedel till nya objekt och att inga nya uppdrag om värderings- eller förhandlingstjänst fick påbörjas. Berörda markägare informerades om detta och om att Länsstyrelsen hade för avsikt att återkomma när det fanns möjlighet att prioritera området för skydd igen. 2017 fattades beslut om bildande av naturreservatet Fästan på en del av det föreslagna området efter att Länsstyrelsen blivit kontaktad av markägaren för de fastigheterna. Eftersom det ursprungliga förslaget till naturreservat från början var att skydda ett större område än det som beslutades 2017, återupptogs kontakterna med de övriga markägarna för att kunna utöka naturreservatet söderut. Värderings- och förhandlingsuppdrag påbörjades våren 2017 och nya diskussioner återupptogs vilka till slut ledde fram till ett mindre område än det som från början var föreslagit. Länsstyrelsen har kompenserat markägarna inom den utvidgade delen av naturreservatet Fästan, del av Maglehem 53:2, 6:7 och 4:6, för det intrång naturreservatet innebär genom intrångsuppgörelser med Länsstyrelsen Skåne.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildade av ett naturreservat. Skötselplan för den utökade delen utgör Bilaga 4 till detta beslut.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och ska fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se Bilaga 5.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektör Annelie Johansson, naturvårdsdirektör Cecilia Backe, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Gunilla Davidsson Lundh, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Ola Melin

Gunilla Davidsson Lundh

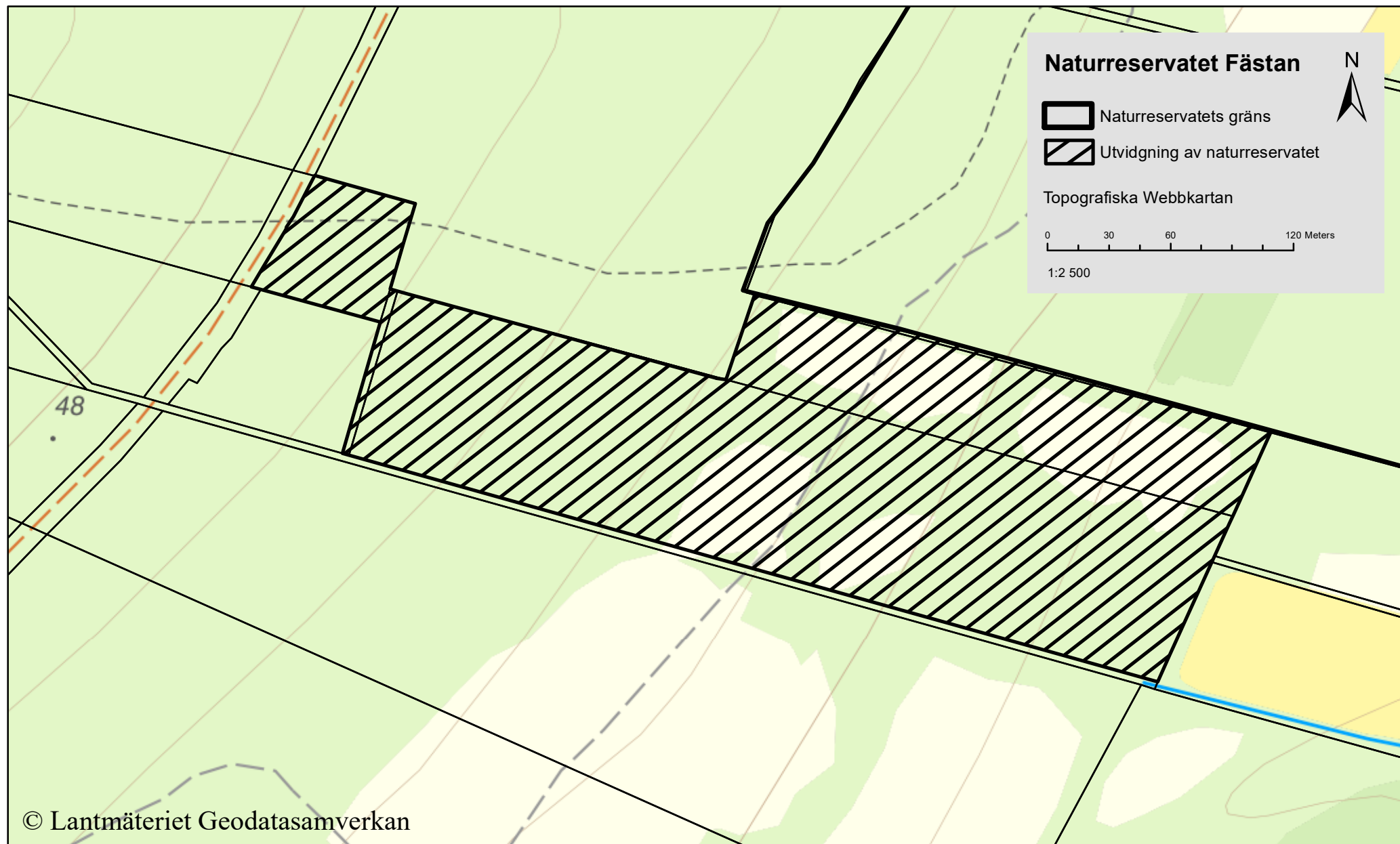

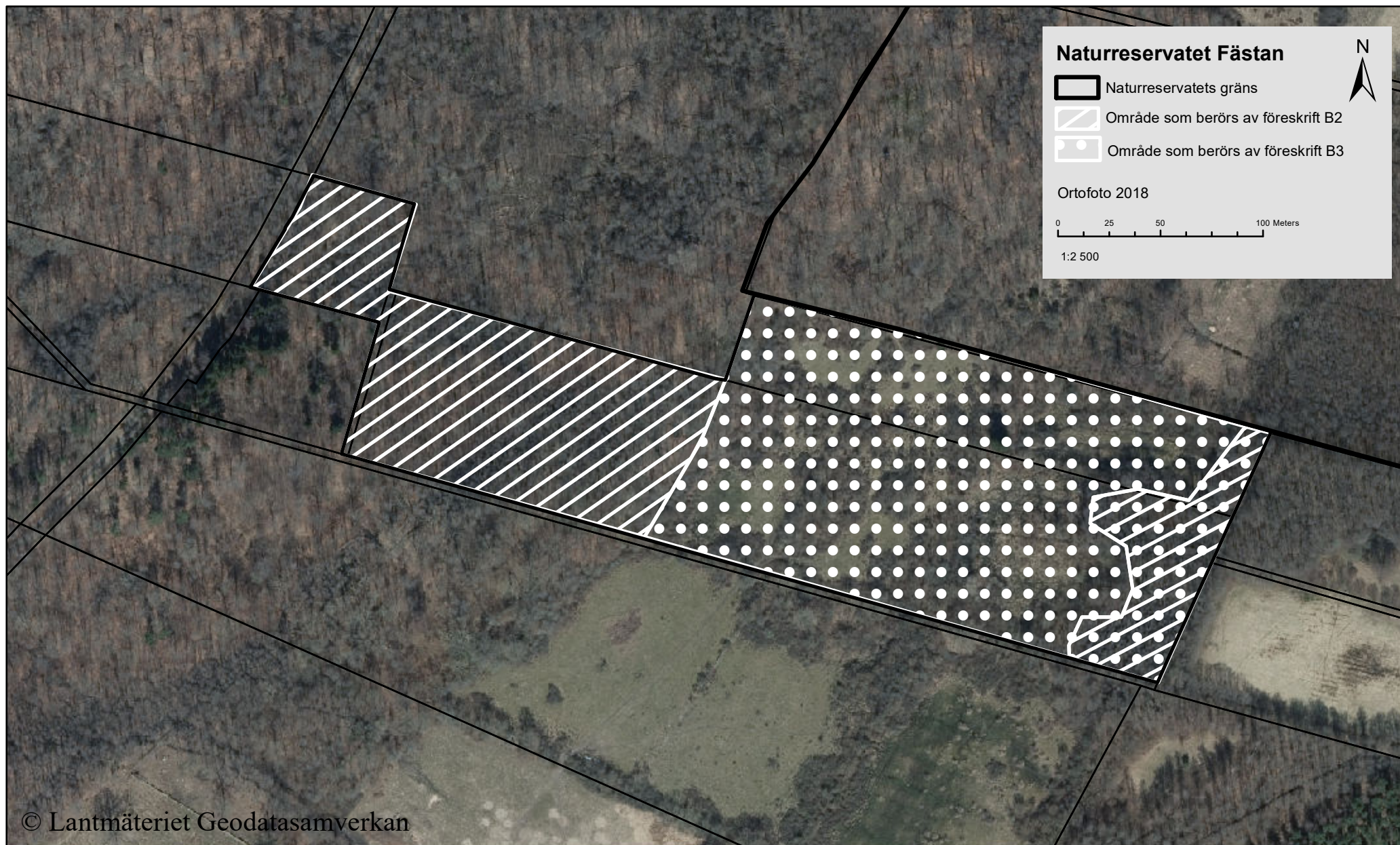
Bilagor

1. Karta med utökningen av naturreservatet
2. Karta rörande föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.
3. Förslag till skötselplan för den utökade delen
4. Sammanställning av remissyttrande
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

Använd Länsstyrelsens e-tjänst för komplettering av eller yttrande i ärenden. Klicka [här](#) för att komma till e-tjänsten.

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för den utökade delen av naturreservatet Fästan

Kristianstad kommun

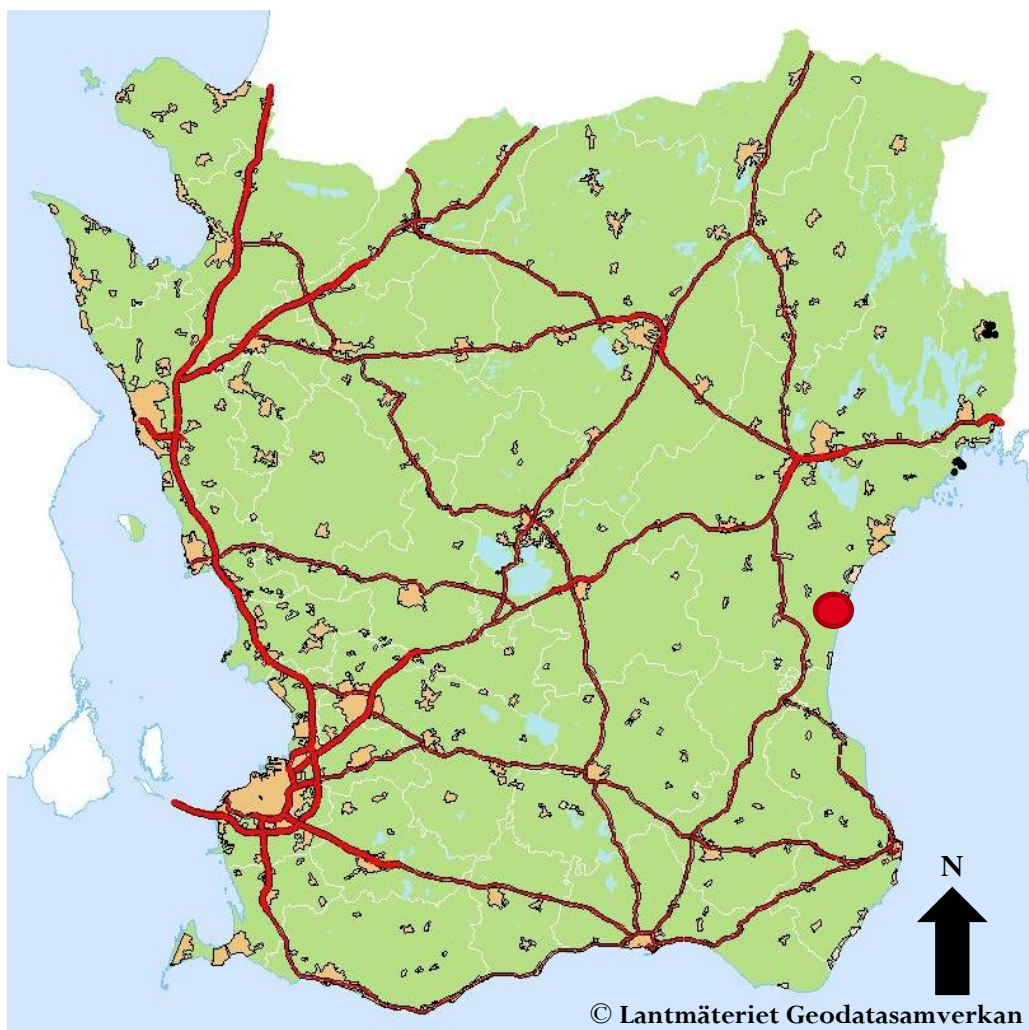

Fig. 1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Fästans ungefärliga läge.

Fastställt:	Xxxxxxxx
Utgiven av:	Länsstyrelsen Skåne
Planförfattare:	Gunilla Davidsson Lundh
Beställningsadress:	www.lansstyrelsen.se/skane
Copyright:	Länsstyrelsen Skåne
Diarienummer:	511-737-2021 1290-262
Omslagsbild:	Igenväxande betesmark
Foton:	Planförfattaren

Innehållsförteckning

Inledning	4
1 SYFTET MED NATURRESERVATET	5
2 BESKRIVNING AV OMRÅDET	6
2.1 Administrativa uppgifter	6
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	7
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	7
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	7
2.2.3 Biologi	8
2.2.4 Friluftsliv	9
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	9
3 ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING	10
3.1 Övergripande mål	10
3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	10
3.3 Forn- och kulturmiljövård	11
3.4 Konsekvenser av klimatförändringar	11
4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDENA	12
4.1 Skötselområde 1 - Träd- och buskrik naturbetesmark	12
4.2 Skötselområde 2 – Fuktig lövskog	14
5 FRILUFTSLIV	16
6 JAKT OCH FISKE	17
7 UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS	17
8 TILLSYN	17
9 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	17
9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	17
9.2 Revidering av skötselplanen	17
10 KOSTNADSANSVAR OCH PRIORITERINGAR	18
11 RÖDLISTADE ARTER	19
12 KÄLLOR	19

BILAGOR

A. Karta med naturreservatets gräns samt fornlämning

B. Skötselområdeskarta

.

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer samt att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Områdets ädellövskog och betesmarker med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas. Karaktären av mosaikartade betesmarker med varierad öppenhet ska bibehållas och i förekommande fall restaureras.

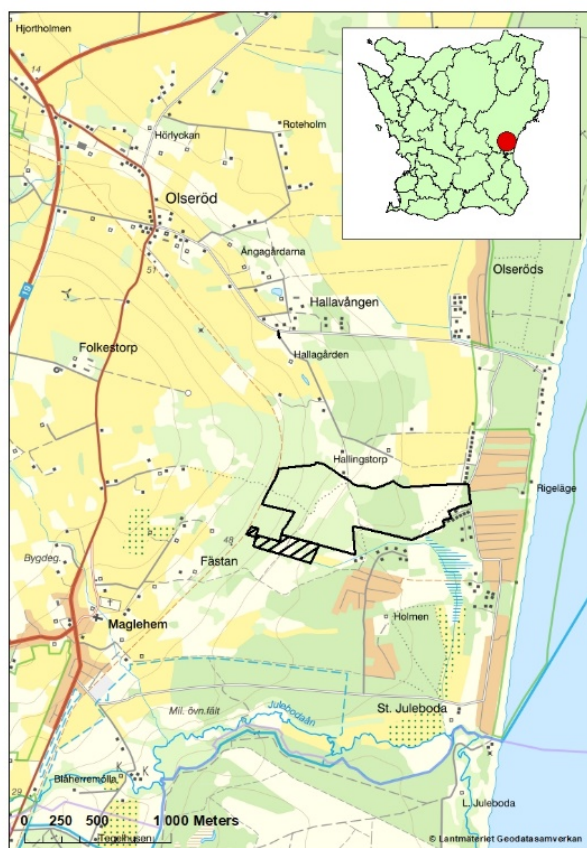
Syftet ska uppnås genom att:

- fortsatt och utökad beteshävd med nötkreatur i första hand,
- bevara och utveckla bryn och buskage på de öppna markerna,
- restaurering av ohävdade betesmarker,
- återskapa sandblottor,
- eventuell naturvårdsbränning på gräsmark i restaureringssyfte,
- skogen sköts med naturvårdsinriktade åtgärder för att på sikt skapa naturskogar med en naturlig intern dynamik med kontinuerligt stort innehåll av gamla träd och död ved,
- lövskogen betas där så är lämpligt,
- tall- och granskog avverkas och omförs till betesmark,
- bevara områdets hydrologi,
- nödvändiga åtgärder vidtas för att bevara och stärka livsmiljöer för fridlysta eller rödlistade arter samt särskilt skyddsvärda arter som är knutna till livsmiljöer som ingår i EU:s habitatdirektiv,
- angöringsplatser med information om naturreservatet samt stängselövergångar anordnas.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Fästan
Beslutsdatum:	
Areal:	54,6 hektar varav utvidgningen utgör 5,1 hektar
Kommun:	Kristianstad
Förvaltare:	Länsstyrelsen
DOS-ID¹:	1127328
Gränser:	Se bilaga A
Fastighet:	Del av Maglehem 53:2, 4:6 och 6:7
Markägarkategori:	Privat
Läge:	ca 1,5 km nordöst om Maglehems by
Centralpunkt:	E: 448180 N: 6181638 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region:	Skånes sediment och horstområde
Inskrivna nyttjanderätter och Gemensamhetsanläggningar:	Se reservatsbeslutet

Naturreseptet är markerat med svart heldragen linje.
Svartstreckat område utgör utvidgningen av naturreseptet.

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Denna skötselplan utgör ett tillägg till den skötselplan som fastställdes av länsstyrelsen den 17 oktober 2017 och avser endast det utvidgade området.

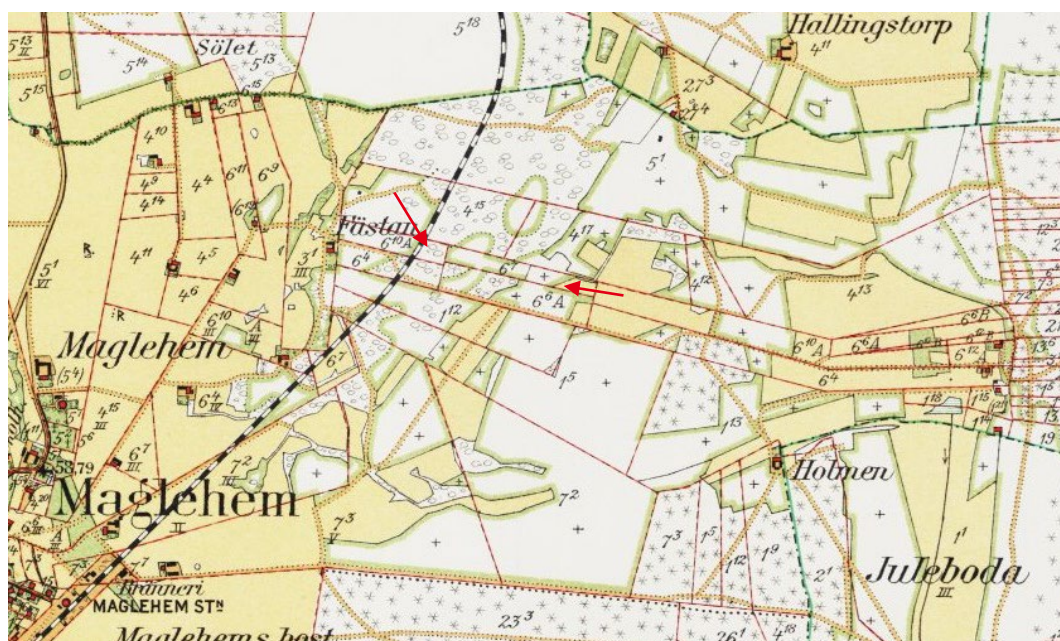
För mer information om allmän beskrivning av området med avseende på geomorfologi, hydrologi, historisk och nuvarande markanvändning, biologi och friluftsliv se skötselplan för naturreservatet Fästan från 2017. Nedan finns beskrivningar som rör den utökade delen.

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Området är beläget direkt söder om det ursprungliga naturreservatet Fästan och utgörs av ett mosaikartat landskap med lövskog och träd- och buskrika betesmarker. Området har en ålderdomlig karaktär med sin rika förekomst av stengården som delar in betesmarken i olika små områden. Fuktighetsförhållandena är varierande och på sluttningen finns källpåverkad lövskog som domineras av klibbal med inslag av fuktdrag och kärrpartier. Längst i öster finns även pariter med klibbalskog av sumpskogskaraktär som ingår i betesfällan. Betesmarken däremellan utgörs av torr till frisk mark med ett rikt träd- och buskskikt som är under igenväxning.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

Den historiska markanvändningen på den utökade delen är ängsmark med kärrskog samt åker på sandjord enligt en historisk karta över Maglehems by från 1807-1808 (se tidigare skötselplan för naturreservatet Fästan för närmare beskrivning och kartor). Drygt hundra år senare har ängsmarken och den sandiga åkermarken till största delen omförts till betesmark enligt Häradsekonomiska kartan från 1930, se figur 1, och mindre partier som lövskog samt åker i östra delen.

Den nuvarande markanvändningen inom området är bete på de igenväxande träd- och buskrika betesmarkerna. Skogen på sluttningen har skötts som produktionsskog och avverkades senast på 1980-talet. I och med utökningen av naturreservatet kommer skogen att skötas med naturvårdande skötsel. Betesmarkerna ska fortsättningsvis även hävdas med bete och ska restaureras vad gäller igenväxningen av framförallt buskar.

2.2.3 Biologi

Figur 2. Stor delar av betesmarken utgörs av träd- och buskrik mark med behov av restaurering. Foto 2020.

Området utgörs dels av källpåverkad skog på sluttningen samt träd- och buskrik naturbetesmark. Områdets mosaikartade karaktär och varierande hydrologi skapar förutsättning för en hög biologisk mångfald. De beteshävdade markerna hyser ett värdefullt träd- och buskskikt som utgör en bra livsmiljö för ett flertal arter. Fästan hyser tillsammans med omgivande marker runt Maglehemstrakten en rik förekomst av dagfjärilar vilket uppmärksammats i samband med en inventering av dagfjärilar i

Skåne under åren 2001-2010². Den rika förekomsten av stenmurar som delar in betesmarken i mindre områden ger området en ålderdomlig karaktär. Längs stenmurarna växer det rikligt med träd och buskar som skapar ett gynnsamt mikroklimat och bra födokälla för ett flertal insekter. Överlag har buskskiktet brett ut sig alltför mycket så att öppnare partier med värdefull betesmarksflora missgynnats, figur 2. För att upprätthålla betesmarkernas värden för framförallt dagfjärilar och hävdgynnade kärlväxter är det viktigt att det råder en balans mellan öppna och träd- och buskbevuxna partier. Vegetationen på betesmarken utgörs av hävdgynnade arter såsom slankstarr, rödklint, backnejlika, gullviva och gulmåra.

Den källpåverkade skogen på sluttningen utgörs av ung skog som domineras av klibbal med betydande inslag av björk, hassel och bok, figur 3. Markfloran är rik med arter såsom skogsbingel, gulsippa, vitsippa, blåsippa, gulplister och skärmstarr. Skogen är rik på död ved. De hydrologiska förhållandena med rörligt grundvatten utgör en bra livsmiljö för ett flertal landlevande mollusker³.

² Inventeringsresultat från boken om Dagfjärilar i Skåne 2001–2010 av Ander Olsson och Magnus Wedelin.

³ Mollusker är blötdjur såsom snäckor och musslor.

Under hösten 2018 och 2019 utfördes inventeringar av skogen på sluttningen, vilka omfattade ett större område än själva utökningen av naturreservatet. Landmollusker inventerades under oktober 2019 inom områden med sumpskog och översilningskärr söder och norr om det aktuella området. Då påträffades bl a den mycket ovanliga och rödlistade arten nålsnäcka (VU) som endast

Figur 3. Klibbalkärr på sluttningen samt ett minde område på frisk mark med flerstammiga bokar i västra delen. Foto 2020.

förekommer i Skåne, framförallt på Linderödsåsens nordsluttning inklusive Ravlunda- och Maglehemstrakten. Totalt fann man 38 arter landmollusker vilket anses vara en rik förekomst. Då det aktuella området för utökning av naturreservatet utgörs av liknande biotoper är det sannolikt att även detta område utgör en lämplig livsmiljö för ett flertal landmollusker.

Övriga naturvårdsintressanta arter som påträffades i samband med inventeringarna hösten 2018 och 2019 är rosenfotad fjällskivling (VU), som endast är funnen i Skåne och på Öland, alsopp, lömsk flugsvamp, spärrfjällskivling, igelkotttröksvamp, alsidenmossa och mindre hackspett. Alsopp anses indikera på sällsynta albiotoper på näringsrik och ofta kalkrik mark med lång trädkontinuitet med al. Igelkotttröksvamp anses vara en bra signalart för skyddsvärda ädellövskogar och lövlundar.

2.2.4 Friluftsliv

Skogen på sluttningen är förhållandevis blöt och övriga delar utgörs av betesmark vilket försvårar tillgängligheten i området. I dagsläget är det inget större besöksstryck i området. Det finns möjlighet att ta sig från Maglehems by till Degeberga sommarby och vidare mot havet via gång- och cykelstigen på banvallen och vidare in på stigar genom det ursprungliga naturreservatet Fästan.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Gödsling av betesmarkerna, tillskottsutfodring eller sambete med gödslade marker vilket påverkar den hävdgynnade floran negativt.
- Igenväxning på betesmarken.

- Alltför omfattande röjningsåtgärder på betesmarkerna vilket kan påverka områdets mikroklimat och födotillgång för insekter negativt.
- Förändringar i områdets hydrologi, både inom och utanför området och särskilt inom den källpåverkade skogen på sluttningen. Även skador i samband med skogliga åtgärder såsom körskador kan förstöra de hydrologiska förhållandena och den känsliga miljön för t ex landmollusker.
- Avverkning av medelålders och/eller äldre träd, grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd och borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på föryngring av ersättningsträd till gamla och grova träd.
- Exploatering såsom bebyggelse, anläggning av vägar eller annan markexploatering och/eller förändring av markanvändning, exempelvis skogsplantering, skogsavverkning, täktverksamhet.
- Nedfall av luftföroreningar.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier.
- Införsel av främmande eller invasiva arter.
- Ett förändrat klimat som kan leda till att förutsättningarna för bevarande av biotoper och arter förändras snabbt.

3 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Målet är att bevara, restaurera och utveckla ett mosaikartat betesmarksområde så att det utgör en bra livsmiljö för insekter, med särskilt fokus på dagfjärilar, och att bevara en källpåverkad lövskog. Betesmarkerna ska vara välhävdade och ska utgöras av träd- och buskrika naturbetesmarker med varierad grad av öppenhet och inslag av solitärt växande träd. Det ska finnas välutvecklade blommande bryn och ett rikt blommande fåltskikt med dominans av hävdgynnade arter. Den källpåverkade skogen på sluttningen ska utgöras av en mosaikartad skog med en variation i trädslag och täckningsgrad med en rik tillgång på död ved samt en opåverkad hydrologi som ska utgöra en god livsmiljö för landmollusker. Fåltskiktet ska utgöras av en lundartad vegetation.

3.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 4 under respektive Skötselområde.

Klibbalkärren lämnas i det närmaste utan åtgärd för att utvecklas genom intern beståndsdynamik. Skogen på sluttningen ska skötas med naturvårdande skötsel där åtgärder syftar till att bevara och utveckla naturvärdena och ska utföras så att de hydrologiska förhållanden inte påverkas negativt. Det är därför viktigt att inga körskador uppstår eftersom detta kan påverka hydrologin i området. Ett visst uttag av träd/virke eller grot kan ske i skogen på sluttningen om det blir sådana mängder att det riskerar att missgynna det lundartade fåltskiktet, men under förutsättning att utkörning kan ske utan att markskador uppstår. Det ska dock alltid finnas död ved av olika beskaffenhet, bl a lågor, så

därför ska en del av de avvercade träden alltid lämnas kvar efter skötselåtgärder.

Se skötselplanen för naturreservatet Fästan vad gäller generella skötselråd för betesmarken och friluftslivet.

Vid alla skötselåtgärder är det viktigt att områdets känsliga hydrologi inte påverkas negativt. Förekomst av för området främmande och/eller invasiva arter bekämpas och eventuellt uppslag av gran ska hållas efter.

3.3 Forn- och kulturmiljövård

Ett mindre område i nordvästra delen av det utökade området ingår i en fornlämning med fossil åkermark, se bilaga A.

Tabell 1. Tabellen visar vilka fornlämningar som finns i det aktuella området, benämning (lämningsnummer) enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ), typ av fornlämning samt i vilket skötselområde de är lokaliserade.

Lämningsnummer	Typ av kulturhistorisk lämning	Skötselområde
L1990:2471	Fossil åkermark	2

Generella skötselråd för fornlämningar

Vid rövningar ska inte röjningsmaterial ligga kvar nära eller på forn- eller kulturlämningar. Vid anläggande av stig eller liknande ska hänsyn tas till forn- och kulturlämningar, så att dessa inte skadas vid arbetet. Undvik att elda ris i närheten av kultur- eller fornlämningar. Upplevelsen av lämningarna är bäst och risk för skada minst när platsen är fri från grill- eller eldplatser. Fornlämningar får heller inte skadas i samband med avverkning och utkörning av virke. Hitta alternativa vägar eller risa vägen för att inte skada lämningar. I områden med registrerade fornlämningar ska samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet ske innan åtgärd utförs.

3.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets naturvärden och skötsel negativt genom:

- Ökad igenväxningstakt i naturbetesmarker.
- Problem för betesdjuren med långvarig hetta och torka, samt med sjukdomar och andra svårigheter p.g.a. för blöt mark.
- Ökad mängd trädsjukdomar på grund av svamp- och insektsangrepp på lövträd och skyddsvärda träd.
- Ökning av främmande och/eller invasiva arter som kan konkurrera ut skyddsvärd flora och fauna både på land och i vattnet.

Tänkbara skötselåtgärder för att komma till rätta med eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Igenväxning: röjning, slåtter, bränning, förlängd betessäsong, fler betesdjur.
- Problem för betesdjur: säkrad dricksvattenförsörjning, solskydd, betesplanering/fällindelning, hårdiga raser, kompletterande skötsel (röjning, slåtter, bränning).
- Trädsjukdomar: gynnande och nyplantering av efterträdare, fler trädslag (inhemska och resistenta sorter), handlingsplan för eventuell smitta, veteranisering (skapa gammeldagskvaliteter genom specifik skötsel av yngre träd).
- Främmande arter: gynnande av inhemska arter, bekämpning av oönskade arter.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Den utökade delen av naturreservatet har delats in i två olika skötselområden, se bilaga B.

- Skötselområde 1 – Träd- och buskrik naturbetesmark
- Skötselområde 2 – Fuktig lövskog

4.1 Skötselområde 1 - Träd- och buskrik naturbetesmark

Areal totalt: 2,9 ha

Beskrivning

Området omfattar betesmarksområdet och utgörs av svagt sluttande mark med något varierade förhållanden vad gäller fuktighet och förekomst av träd- och buskar. Marken är till största delen frisk men längst i öster finns fuktigare partier vilket avspeglar sig i fältskiktet. Området är till stor del buskbeväxt men det finns inslag med öppna partier och några dungar av mer skoglig karaktär, figur 2 och 4. I väster gränsar betesmarken mot lövskogen på sluttningen och i övergångszonen finns ett välutvecklat bryn med fågelbär, hassel, björnbär och slånbuskage. Området genomkorsas av ett flertal stengärden, vilka omges av en rik förekomst av buskar och träd, som delar in betesmarken i ett flertal mindre områden. Ett område i östra delen, i nära anslutning till klubbalkärret, utgörs av blöt översilad mark och har tidigare utgjorts av klubbalskog. Skogen avverkades i början av 2000-talet och utgörs idag av ett mer eller mindre öppet område med ett rikt fältskikt med arter såsom flockarun (NT), slankstarr, rödklint, tuvtåtel, älggräs och humleblomster. På övriga delar av betesmarken finner man fårsvingel, rödven, tuvtåtel, knägräs, backnejlika, gullviva och gulmåra. I buskskiktet dominerar slån och björnbär men det förekommer även nyponros, hagtorn, benved och hassel. I trädsiktet finner man ek, björk, klubbal, asp, vildapel och körsbär. Träden är inte gamla men det finns flera ekar som växt upp i skydd av buskagen som har potential att utvecklas till solitära vidkroniga träd. I centrala delen finns en fint utvecklad dunge

som domineras av äldre hasselbuskar och vildapel, figur 4, som bör bibehållas som ett "hässle". Området längst i öster, som gränsar mot klibbalkärret, är i dagsläget helt igenväxt med slån- och björnbärsbuskage.

Figur 4. Den vänstra bilden visar på en dunge med hassel och apel som ger intryck av ett "hässle". Den högra bilden visar på ett igenväxningsområde med ett träd som kan röjas fram för att utvecklas till ett vidkronigt solitärträd. Foto 2020.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

Området ska utgöras av en hävdad mosaikartad betesmark med ett rikt blommande fältskikt med ett stort inslag av blommande och bärande buskar och träd, särskilt längs stenmurarna, samt ett välutvecklat bryn mot skogen på sluttningen. Det ska finnas enstaka dungar med bl a hassel och apel och partier med tätare buskage av slån samt inslag med solitärt växande träd, företrädesvis ek och körsbär. Området ska utgöra en god livsmiljö för insekter, framförallt för dagfjärilar, vilket innebär att det ska finnas god födotillgång och ett gynnsamt mikroklimat.

Målandikatorer

- Det ska finnas inslag med gamla och/eller grova träd och ett buskskikt med bärande och blommande arter.
- Fältskiktet ska domineras av hävdgynnade arter.
- Förnaansamling och igenväxningsvegetation ska vara ringa.
- Träd- och buskskiktets krontäckning ska inte utgöra mer än 30 % av områdets areal.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Restaureringsåtgärder:

- Uppsättande av nytt stängsel (elstängsel med ekstolpar).
- Röjning och avverkning av träd och buskar samt efterröjningar på nyröjda ytor.
Restaureringen utförs under några års tid (3-4 år). Det är viktigt att spara buskar och träd som skapar bra mikroklimat och som utgör bra födokälla för insekter. Därför bör en stor del av buskagen längs med stenmurarna och bryn mot skogsmark sparas. Mindre grupper med buskar och träd ska även sparas på öppnare delar. Potentiella solitärträd ska friställas.
- Dungar med riklig förekomst av hassel som har karaktären av ett "hässle" ska till stor del sparas men viss utglesning kan ske.

Underhållsåtgärder:

- Vid behov ska uppkommande vedartat sly röjas regelbundet.

Övriga åtgärder:

- Ett varierat betestryck och betesperiod bör om möjligt eftersträvas.
- Åtgärder för att gynna ett blommande fåltskikt, t ex naturvårdsbränning, kan utföras vid behov.

4.2 Skötselområde 2 – Fuktig lövskog

Areal totalt: 2,2 ha

Beskrivning

Skötselområdet utgörs dels av den kalkpåverkade skogen på sluttningen i västra delen och dels av klibbalskog i östra delen.

Skogen på sluttningen utgörs av en förhållandevis ung skog men förekomsten av död ved är riklig. Fuktighetsförhållandena är varierande och det finns partier med fuktiga/våta klibbalkärr med fint utvecklade socklar till torrare partier med inslag av bok. Det dominerande trädslaget är klibbal men det finns betydande inslag med björk, hassel och bok, se figur 3 och 5. Flera av bokarna är flerstammiga träd. Det förekommer även visst inslag med hagtorn, sälg och fågelbär. Fåltskiktet är lundartat och utgörs av arter såsom skogsbingel, gulplister, blå-, gul- och vitsippa samt skärmstarr.

Figur 5. Bilderna visar på skogen på sluttningen. Den högra bilden visar på den lilla jaktstugan som finns i skogen på sluttningen. Foto 2020 och 2021.

Det rinner fram några mindre bäckar över sluttningen vilka torkar ut under torrperioder. Områdets speciella hydrologi med rörligt grundvatten med viss kalkpåverkan skapar förutsättningar för en rik förekomst av landmollusker och ett lundartat fåltskikt. I östra delen finns en liten jaktstuga som inte brukas längre, figur 5.

Klibbalkärret i östra delen utgörs av förhållandevis ung skog som ingår i betesfällan, figur 6. Trädsiktet domineras av klibbal men det förekommer även inslag med björk och hassel. Flera alar är flerstammiga med mindre socklar. Inslaget med död ved är bitvis riklig.

Figur 6. Bilden visar på klibbalskogen i östra delen.

Bevarandemål utöver de som anges i kapitel 3.1

Klibbalkärren, både på sluttningen och de i östra delen, ska ha en naturskogslik karaktär som utvecklas genom intern beståndsdynamik där småskaliga naturliga processer som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning påverkar dynamiken och bildandet av olika strukturer. Trädsiktet ska domineras av klibbal med utvecklade socklar, men det bör även finnas inslag av andra trädslag.

Översilningsskogen på sluttningen, som inte utgörs av klibbalkärr, ska utgöras av en varierad skog vad gäller trädslag och öppenhet och ska hysa ett lundartat fältskikt. Trädsiktet ska domineras av klibbal och/eller ask med ett betydande inslag av bok, säl, ask, björk, hassel och hagtorn. Översilningsskogen ska utgöra en god livsmiljö för landmollusker vilket innebär att de hydrologiska förhållandena ska vara opåverkade.

För alla skogsområden gäller att:

- Gran eller andra främmande och/eller invasiva arter inte ska förekomma.
- Det ska finnas en stor mängd död ved av olika beskaffenhet.
- Grundvattennivån ska variera naturligt och en god vattenkvalitet ska bevaras.
- Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar, som medför negativ påverkan på de hydrologiska förhållandena.

Målandikatorer

- Död ved ska finnas kontinuerligt i olika dimensioner och nedbrytningsstadier i form av lågor, högstubbar mm. I unga till medelålders bestånd bör den vara minst 20 m³/ha och i äldre bestånd 30 m³/ha.
- Det ska finnas ett lundartat fältskikt med en rik vårblooming av arter såsom skogsbingel, gulplister, vitsippa, gulsippa och blåsippa i skogen på sluttningen.

Skötselåtgärder utöver de som anges i kapitel 3.2

Områden med klibbalkärr lämnas i det närmaste orörda för utveckling med intern beståndsdynamik men vissa åtgärder kan dock bli aktuella för att gynna hotade eller rödlistade arter.

Översilningsskogen på sluttningen ska skötas varsamt med naturvårdande skötsel enligt följande:

- Utglesning av trädsiktet, företrädesvis avverkning av björk, för att få en mosaikartad skog med inslag av glesare partier. Kan utföras genom att fälla eller ringbarka träd men ska inte utföras schablonartat över hela ytan.
- Friställning av bok för att gynna utvecklingen av grova vidkroniga träd.
- Veteraniseringsåtgärder för att skapa variation i trädsiktets skiktning, gynna hotade arter eller för att öka mängden död ved eller andra värdefulla strukturer.
- Åtgärder för att gynna ett blommande busksikt av hagtorn.
- Vid samtliga åtgärder är det viktigt att inga markskador uppstår som kan påverka de hydrologiska förhållandena negativt.

5 Friluftsliv

Figur 7. Det en övergång och grind in till det ursprungliga naturreservatet Fästan för att underlätta framkomligheten.

Foto 2020.

Inom den utökade delen av naturreservatet utgörs terrängen bitvis av blöt mark och stora delar är betesmark vilket påverkar områdets tillgänglighet för besökare. Närheten till tätorten Maglehem och Degeberga sommarby gör det dock till ett intressant stråk för framförallt promenader. Från den ursprungliga delen av naturreservatet Fästan löper en naturstig som fortsätter in i det aktuella området. I anslutning till denna finns en stätta över stenmuren för att underlätta framkomligheten, figur 7. Det finns dock möjlighet att ta

sig från Maglehems by till naturreservatet Fästan och vidare till Degeberga sommarby via gång- och cykelbanan på banvallen. Bilburna besökare når området lättast från Degeberga sommarby där det kommer att anläggas en parkeringsplats inom naturreservatet.

För att underlätta framkomligheten för besökare inom den utökade delen finns det visst behov att komplettera med någon övergång/stätta, men i övrigt finns det inte behov av några andra anläggningar.

Mål

- Det ska finnas stängselövergångar eller grindar för att underlätta framkomligheten för allmänheten.
- Det ska finnas gränsmarkering så att naturreservatets gräns framgår tydligt i terrängen.
- Det ska finnas informationsskylt/ar om naturreservatet.

Engångsåtgärd

- Uppsättning av stängselövergångar/grindar där sådana saknas och behov finns.
- Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets riktlinjer
- Uppsättning av informationsskyltar om naturreservatet i den utvidgade delen.

Underhållsåtgärder

- Löpande underhåll av stängselövergångar eller grindar, skyltar och gränsmarkeringar.

6 Jakt och fiske

De inskränkningar som finns för jakten är att det inte får ske någon viltutfodring mer än åtling i samband med jakt och att inga nya fasta jakttorn får uppföras. Mobila jakttorn som tas ner efter jaktsångens slut är dock undantagna. Markägaren/jaktarrendatorn har ansvaret för alla jakttorn. Siktgator för jakt får röjas efter förvaltarens skriftliga godkännande. I övrigt ska jakten ske enligt jaktlagstiftningens bestämmelser

7 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

8 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

9 Dokumentation och uppföljning

9.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

9.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

Kostnadsansvar och prioriteringar

Tabell 2. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Restaurering av betesmark	Påbörjas snarast och bör genomföras under flera års tid	1	Förvaltaren	1	Inga markskador får uppkomma. Viktigt med efterröjningar på nyröjda ytor.
Löpande skötsel av betesmark – röjning av uppkommande sly och betesdrift	Löpande efter att marken restaurerats	1	Markägare/ arrendator	1	De åtgärder som krävs för att uppbåra EU's miljöersättning svarar brukaren för i den mån det är förenligt med skötselplanen. Innan åtgärd ska reservatets förvaltare informeras.
Naturvårdande skötsel i skog	Löpande	2	Förvaltaren	2	Hög prioritet om det bedöms som viktigt för att gynna hotade arter. Viktigt att inga markskador uppstår med tanke på de hydrologiska förhållandena.
Anläggningar					
Uppsättning och underhåll av informationsskylt	Snarast, sedan löpande	-	Förvaltaren	1	
Uppsättning och underhåll av gränsmarkering	Snarast, sedan löpande	Hela området	Förvaltaren	1	-
Uppsättning och underhåll av stängselövergång(ar)	Snarast, sedan löpande	Där behov finns	Förvaltaren	1	-
Uppsättning av nytt stängsel	Inom 2-4 år från det att utökningen vunnit laga kraft	1	Förvaltaren	1	Ekstolpar med eltråd
Underhåll av stängsel	Löpande	1	Markägare/ arrendator	1	Förvaltaren står för kostnaden för nytt stängsel men det löpande underhållet står markägaren eller arrendator för.
Eventuella åtgärder för jaktstugan	-	2	Markägaren	-	Markägaren har ansvaret för stugan.

10 Rödlistade arter

Tabell 3. Förekomst av rödlistade och fridlysta arter samt arter som omfattas av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter och biotoper (ÅGP) och arter som är listade enligt EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG). Uppgifterna är hämtade från artportalen från 2000-2021 (januari). Listan omfattar endast själva området för utökningen.

Art	Vetenskapligt namn	Hot-kategori ⁴	Övrigt
Insekter Svartfläckig blåvinge	<i>Phengaris arion</i>	NT	Fridlyst, Natura 2000, ÅGP
Svampar Rosenfotad fjällskivling	<i>Lepiota pseudolilacea</i>	VU	-

11 Källor

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Gärdenfors, U. 2019. Inventering av landsnäckor i Fästanområdet, Maglehem 2019. Länsstyrelsen Kristianstad län 1996. Från Bjäre till Österlen - Kristianstad läns naturvårdsprogram.

Länsstyrelsen Skåne län. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län. Rapport 2006:14.

Länsstyrelsen Skåne län 2006. Beskrivning av naturvärdena i Dunderbäcken, Kristianstad kommun.

Naturcentrum AB, Fritz. Ö. Rapport 2019-01-16. Inventering av skogsmark i åtta områden i Skåne län 2018. Skogsprojekt-kunskapsunderlag-skogliga värdeetrakter.

Naturcentrum AB, Fritz. Ö. Rapport 2019-12-10. Naturvårdsintressanta svampar i tre områden i Skåne län 2019. Komplettering till skogsprojekt-kunskapsunderlag-skogliga värdeetrakter.

Ohlsson, A. & Wedelin, M. 2012. Dagfjärilar i Skåne 2001-2010.

Kartor, databaser och hemsidor

Artdatabanken – artfakta om rödlistade arter

Jordbruksverkets Ängs- och betesmarksinventering, TUVÅ

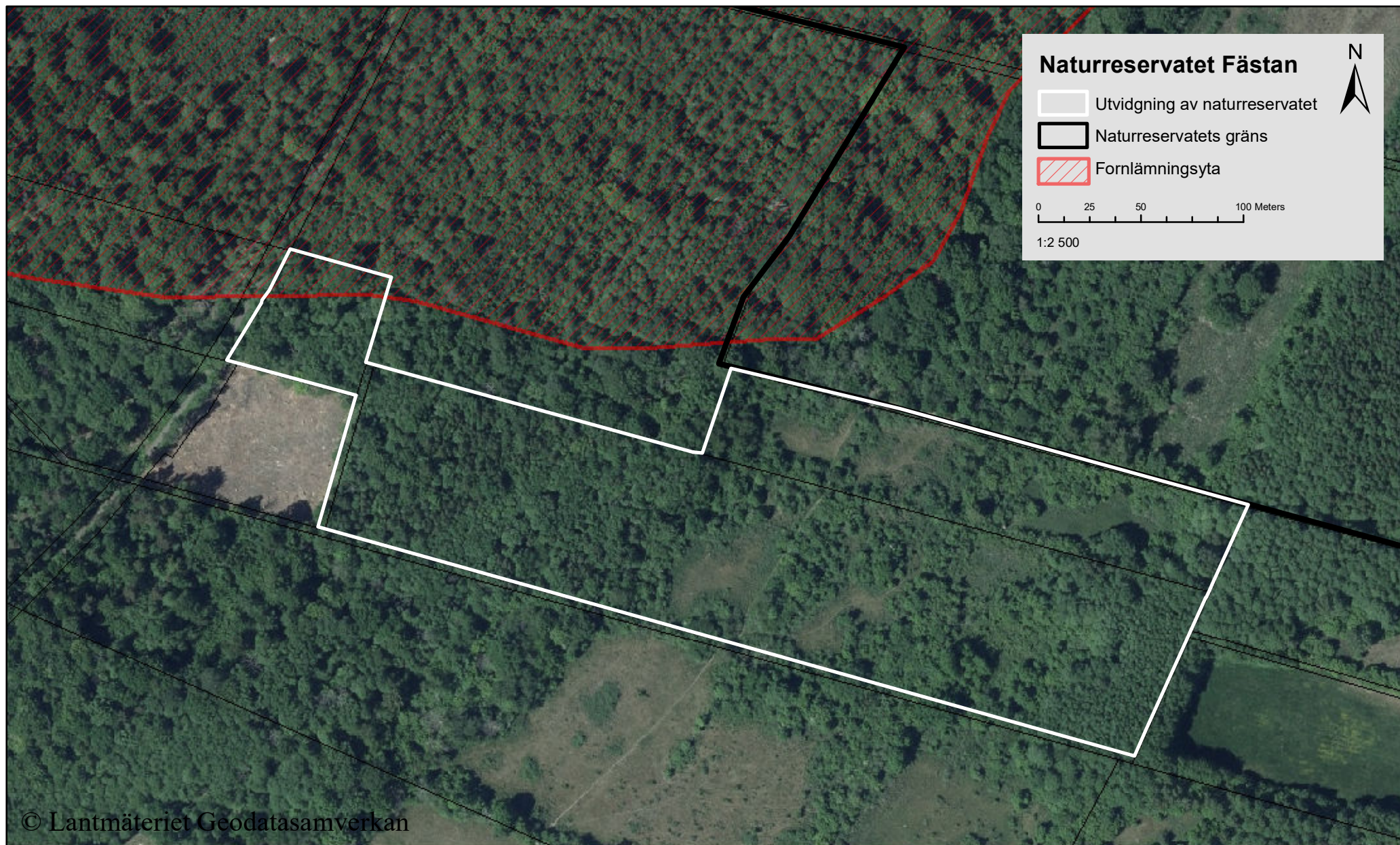
Kristianstad kommuns hemsida

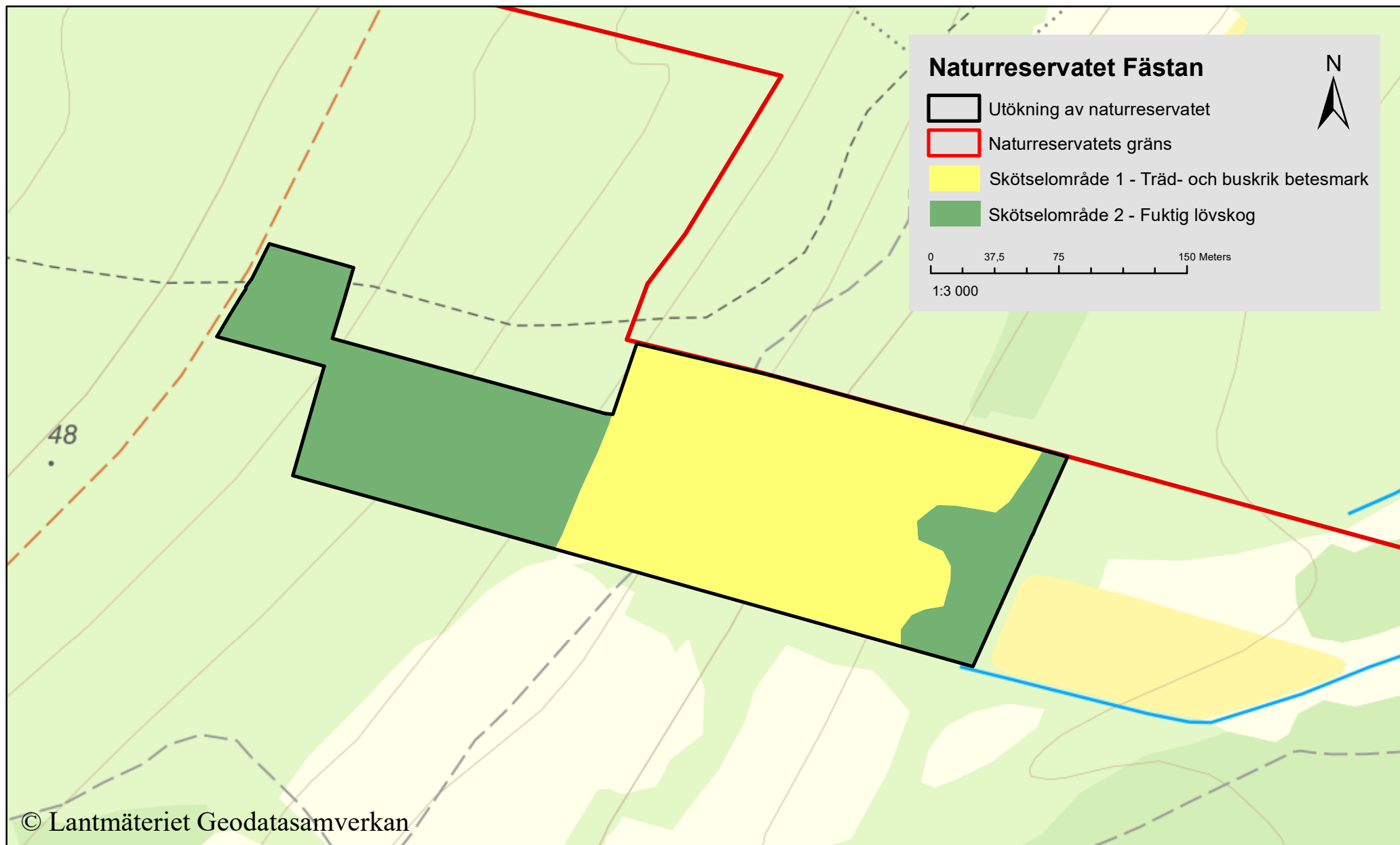
Lantmäteriets hemsida – historiska kartor

Riksantikvarieämbetes fornsök

Skogsstyrelsens hemsida – Skogens pärlor

⁴ rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Inkomna yttranden och länsstyrelsens bemötande

Skogsstyrelsen: De ställer sig positiva till presenterat underlag och har ingen ytterligare information i ärendet att tillföra som har bäring på detta.

Sveriges geologiska undersökning (SGU): Avstår ifrån att yttra sig i ärendet.

Skanova (Telia Company) AB: Har inget att erinra mot utökning av naturreservatet.

E.ON Energidistribution AB: Framför att då naturreservatet inte ligger inom E.ON Energidistribution koncessionsområde för elnät samt att E.ON Biofor ej har några gasanläggningar inom området så har de inget att erinra i ärendet.

Trafikverket: Har inga synpunkter.

Lunds Botaniska föreningen (LBF): De framföra att de känner väl till området kring naturreservatet Fästan och anser att det är ett botaniskt rikt och mycket omväxlande område och ser med glädje att naturreservatet utvidgas. De anser att skötselplanen är välskriven och väl genomtänkt med realistiska och angelägna mål och åtgärder. Vidare framför de önskemålen om att beläggsexemplar av kärlväxter, mossor och lavar bör lämnas in och bevaras på Botaniska museet i Lund. De påtalar även att LBF gärna ser att man fortsätter med ytterligare utvidgningar i framtiden eftersom det även här finns mycket höga botaniska värden.

Länsstyrelsens bemötande: Länsstyrelsen tackar för de positiva synpunkterna. Vad gäller önskemål om inlämning av beläggsexemplar till Botaniska museet i Lund ser Länsstyrelsen det som positivt men är inget som i dagsläget kan regleras inom ramen för reservatsbildningen.

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Postadress	Besöksadress	Telefon / Fax	Bankgiro	E-post och webb	Sociala medier
205 15 Malmö	Södergatan 5	010-224 10 00 vx	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	Facebook: lansstyrelsenskane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	010-224 11 00		www.lansstyrelsen.se/skane	Twitter: @lstskane

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Om du vill överklaga Länsstyrelsens beslut ska du skriva till Regeringen, Miljödepartementet. Överklagandet ska dock skickas till skane@lansstyrelsen.se eller Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 16 juli 2021. Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).

Postadress	Besöksadress	Telefon / Fax	Bankgiro	E-post och webb	Sociala medier
205 15 Malmö	Södergatan 5	010-224 10 00 vx	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	Facebook: lansstyrelsenskane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	010-224 11 00		www.lansstyrelsen.se/skane	Twitter: @lstskane